

Συνέδριο με θέμα: Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στον Τοκετό

Χάγη, Μάιος 2012

Από την Μαρία Ανδρεουλάκη

Τι κοινό έχουν μια Αμερικανίδα δικηγόρος και μια Ουγγαρέζα φωτογράφος;

Το 2007 η Hermine Hayes-Klein (Χερμίν Χέυζ-Κλάιν), Αμερικανίδα δικηγόρος και καθηγήτρια νομικής, έγκυος στο πρώτο της παιδί, άρχισε να διερευνά τις πραγματικές επιλογές μιας

γυναίκας για το πώς, με ποιον και πού θα γεννήσει το παιδί της, και βρήκε πολλά κενά σε ένα υποτιθέμενο ιδανικό σύστημα περιγεννητικής φροντίδας, αυτό της Ολλανδίας.

Το 2010, η Anna Ternovszky (Άννα Τερνόφσκυ), Ουγγαρέζα μητέρα, φωτογράφος και κεραμίστρια, έμαθε ότι δικαιώθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο, όπου είχε προσφύγει επικαλούμενη την παραβίαση

των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της από την κυβέρνηση της Ουγγαρίας, όσον αφορούσε την απόφασή της να γεννήσει στο σπίτι. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καταδίκασε την Ουγγρική κυβέρνηση και τη διέταξε να συμμορφωθεί προς την απόφασή του να δημιουργήσει ανάλογη νομοθεσία, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα και σαφείς οδηγίες για τον τοκετό στο σπίτι, ως μια από τις ασφαλείς επιλογές που παρουσιάζονται σε κάθε γυναίκα που περιμένει παιδί.

Από αυτές τις δύο μητέρες γεννήθηκε η αρχική ιδέα για το **Συνέδριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στον Τοκετό, που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη τον Μάιο του 2012**. Το συνέδριο είχε την υποστήριξη του Ερευνητικού Κέντρου για τα Δικαιώματα σχετικά με την Αναπαραγωγή που ανήκει στο Ινστιτούτο Μπάινκερσχοουκ (Research Center for Reproductive Rights of Bynkershoek Institute) και στεγάστηκε στο Πανεπιστήμιο της Χάγης. Ντόπιοι και ξένοι φοιτητές νομικής και μαιευτικής, όπως και γονείς, μαίες, βοηθοί μητρότητας, εργάστηκαν εθελοντικά για έναν ολόκληρο χρόνο, για την πραγματοποίησή του.

Τα πρακτικά του συνεδρίου είναι πολυσέλιδα και είναι διαθέσιμα στα αγγλικά σε όποιον ενδιαφέρεται. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα να παρακολουθήσει κάποιος ηχογραφημένο το συνέδριο μέσω webinar. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με το: conference@bynkershoek.eu. Για περισσότερες πληροφορίες, φωτογραφικό και γραπτό υλικό, ομιλητές, κτλ, σχετικά με το συνέδριο, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: <http://www.humanrightsinchildbirth.com/>.

[Για μια ακόμα περισσότερο σφαιρική άποψη του γεγονότος, έχω φτιάξει ένα έγγραφο με συνδέσμους από blogs και ιστοσελίδες που αναφέρονται στο συνέδριο σε διαφορετικές χώρες. Περιέχει αναφορές στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα ισπανικά, τα βουλγαρικά, τα σουηδικά. Το επισυνάπτω στην αναφορά μου.]

Είχα την τύχη και τιμή να εκπροσωπήσω το δίκτυο ENCA (www.enca.info) στο συνέδριο. Από μια παράξενη στροφή της τύχης, το συνέδριο έγινε στην Ολλανδία και συνέπεσε με τα γενέθλια της κόρης μου, που γεννήθηκε πριν ακριβώς 16 χρόνια στην Ολλανδία με διαδικασίες που σίγουρα παραβίασαν κατ' εξακολούθηση τα ανθρώπινα δικαιώματά μου. Αυτή η εμπειρία ήταν που με ώθησε να αλλάξω πορεία ζωής, για χάρη κατ' αρχήν της κόρης μου - πιθανής μέλλουσας μητέρας - και όλων των γυναικών που είχαν και έχουν υποστεί παρόμοια μεταχείριση στις τόσο ιερές στιγμές της γέννησης των παιδιών τους.

Μετά τη συμμετοχή μου συνέταξα το κείμενο των πρακτικών (στα αγγλικά), σε μια μικρότερη και μια μεγαλύτερη, λεπτομερέστερη έκδοση. Οι πληροφορίες είναι δυστυχώς όλες στα αγγλικά, είναι πολλές και δεν είναι δυνατόν να μεταφραστούν αυτή τη στιγμή. Μπορείτε να διαβάσετε τα πρακτικά, που θα κοινοποιήσω και στα τοπικά μας δίκτυα. Εδώ θα παραθέσω κάποια σημαντικά, κατά τη γνώμη μου, σημεία που θίχτηκαν, ως τροφή για σκέψη.

Το Συνέδριο συν-διοργάνωσε μια εκπληκτική ομάδα εθελοντών αποτελούμενη κυρίως από φοιτήτριες και φοιτητές νομικής και μαιευτικής, επαγγελματίες στον χώρο της περιγεννητικής υγείας (κυρίως μαιές και βοηθοί μητρότητας) και γονείς. Ιδιαίτερη μνεία έγινε στους εξής εθελοντές/συν-διοργανωτές: Melanie van Leeuwen - Ολλανδέζα φοιτήτρια νομικής στο πανεπιστήμιο της Χάγης, Nicola Philbin - Αγγλίδα δικηγόρος και βοηθός μητρότητας που ζει στη Χάγη, Joyce Pula - Ολλανδέζα βοηθός μητρότητας, Simone Valk - Ολλανδέζα μαιά, Sandra Bruin - μαθηματικός και μητέρα 5 παιδιών, Julia Karadi - Ουγγαρέζα ψυχολόγος που ζει στο Άμστερνταμ.

Συμμετείχαν περίπου 300 άτομα, ενώ εκατοντάδες άνθρωποι παρακολουθούσαν το συνέδριο από όλο τον κόσμο και έστειλαν τα μηνύματά τους που προβάλλονταν στην οθόνη στα διαλείμματα, μέσω του webinar. Στο κοινό υπήρχαν γονείς με

τα παιδιά και τα μωρά τους (πολλά σε slings, και μια μαμά με δίδυμα που τα κουβαλούσε μπρος-πίσω – αυτά ήταν τα τελευταία 2 από τα 5 παιδιά της, και η συγκεκριμένη μαμά ήταν και στην ομάδα διοργάνωσης, και συντόνισε μία από τις συζητήσεις), μαιές, βοηθοί μητρότητας, γυναικολόγοι-μαιευτήρες, νοσηλεύτριες/νοσηλευτές, γιατροί, παιδίατροι-νεογνολόγοι, δικηγόροι, φιλόσοφοι, καθηγητές νομικής, ακτιβιστές από διάφορα ανθρωπιστικά κινήματα, δημοσιογράφοι, εκπρόσωποι πολλών διεθνών οργανισμών [<http://www.humanrightsinchildbirth.com/links>]. Γνώρισα μια μαμά που είχε

έρθει από τη Λιθουανία ειδικά για το συνέδριο και παρακολουθούσε με το μωράκι της στο sling (το μωράκι αυτό μπουσούλισε προς το πάπλωμα με τα ονόματα μητέρων που έχουν χάσει τη ζωή τους στην περιγεννητική περίοδο τις τελευταίες δεκαετίες στην Αμερική (βλ. παρακάτω) και άγγιζε μία μία τις εικόνες!), μια γιαγιά που είχε έρθει με την 17χρονη κόρη της και την ολίγων μηνών εγγονή της (μας μίλησε για την εγκυμοσύνη στην εφηβεία και την ικανότητα μιας έφηβης να γίνει καταπληκτική μητέρα!)

Κύριος (και εξαιρετικός!) συντονιστής του συνεδρίου ήταν ένας μπαμπάς , ο Ινδός σύζυγος της Ολλανδέζας βοηθού μητρότητας Joyce Pula (όσοι γραφτούν στο webinar μπορούν να

τους δουν εν δράσει).

[Η έφηβη κόρη του ζευγαριού παρευρέθη στη δεύτερη μέρα του συνεδρίου , και ο περήφανος πατέρας της τη συνέστησε στο κοινό λέγοντας ότι ένα τέτοιο συνέδριο είναι η καλύτερη εκπαίδευση που θα ευχόταν για την κόρη του!]

Το συνέδριο ξεκίνησε με θερμό καλωσόρισμα της διευθύντριας του Ερευνητικού Κέντρου για τα Δικαιώματα σχετικά με την Αναπαραγωγή του Ινστιτούτου Μπάινκερσχοουκ και εμπνεύστρια του συνεδρίου, Hermine Hayes-Klein [<http://www.apollo.typepad.com>, <http://www.federalistpapers.typepad.com>]

Η Hermine μοιράστηκε με λίγα λόγια την προσωπική της ιστορία (πώς βρέθηκε να διερευνά τις επιλογές στον τοκετό στη διάρκεια της δικής της εγκυμοσύνης) και επισήμανε δύο σημαντικά σημεία σχετικά με το πολυσυζητημένο θέμα των ελεύθερων επιλογών στο θέμα των συνθηκών του τοκετού:

~ **Ποιος επιλέγει;** Σε όλες τις περιπτώσεις, τον τελικό λόγο θα πρέπει να τον έχει η μητέρα. Σε περίπτωση διαφωνίας με τον επαγγελματία υγείας που την παρακολουθεί, εκείνος θα πρέπει να την υποστηρίξει να βρει τους κατάλληλους

επαγγελματίες υγείας που θα σεβαστούν τις επιθυμίες της και θα της προσφέρουν την περιγεννητική φροντίδα που χρειάζεται.

~ **Ποιες είναι οι πραγματικές επιλογές;** Οι μητέρες πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους πλήρη, ολοκληρωμένη και αντικειμενική ενημέρωση από τους επαγγελματίες υγείας σχετικά με τις επιλογές τους στον τοκετό, και το σύστημα στη χώρα που ζουν να υποστηρίζει στην πράξη αυτές τις επιλογές.

Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν και αναλύθηκαν στις δύο μέρες του συνεδρίου από διάφορους ομιλητές: μαίες, γυναικολόγους-μαιευτήρες, βοηθούς μητρότητας, μητέρες, καθηγητές φιλοσοφίας και ηθικής, κοινωνιολόγους, νεογνολόγους, ερευνητές, συγγραφείς, δημοσιογράφους, δικηγόρους, εκπρόσωπους διεθνών οργανισμών, νοσηλεύτριες (για το πλήρες πρόγραμμα του συνεδρίου και τους ομιλητές, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα). Οι συζητήσεις και αναλύσεις συνεχίζονται αυτή τη στιγμή μέσω διαδικτύου και τοπικών ομάδων.

Τα βασικά ερωτήματα που έθεσε το συνέδριο ήταν:

- ✓ Ποια είναι τα δικαιώματα και οι ευθύνες των εγκύων γυναικών;
- ✓ Ποιος αποφασίζει πώς θα γεννηθεί ένα μωρό;
- ✓ Ποιος επιλέγει το μέρος που θα γίνει ο τοκετός;
- ✓ Ποιος έχει την τελική ευθύνη για την έκβαση ενός τοκετού;
- ✓ Ποια είναι από το νόμο τα δικαιώματα των γυναικών που γεννούν;
- ✓ Ποιες είναι οι ευθύνες των γιατρών, μαιών και άλλων επαγγελματιών υγείας στον τοκετό;
- ✓ Ποια είναι τα δικαιώματα και τα συμφέροντα του αγέννητου παιδιού και πώς προστατεύονται;

Την επίσημη έναρξη του συνεδρίου έκανε με την ομιλία της η Ina May Gaskin, η «μητέρα της αυθεντικής μαιευτικής», όπως έχει αποκαλεστεί.

Η Ina May μας παρουσίασε ένα όμορφο πανί (quilt) που κοσμούσε την αίθουσα, και αποτελείτο από τετράγωνα πανάκια ραμμένα πάνω του σαν τεράστια σημαία: κάθε πανάκι περιείχε το όνομα και όποια άλλη πληροφορία, μαζί με κάποια όμορφη κεντημένη εικόνα, από γυναίκες που έχουν πεθάνει στην περιγεννητική περίοδο στις ΗΠΑ. Πρόκειται για ένα project (το «safe motherhood quilt project») που ξεκίνησε και συνεχίζει η Ina May εδώ και πολλά χρόνια, για να ευαισθητοποιήσει το παγκόσμιο κοινό σχετικά με τους περιγεννητικούς θανάτους, ιδιαίτερα σε προηγμένες χώρες, και να τιμήσει αυτές τις μητέρες διατηρώντας τη μνήμη τους. Περισσότερα για το project στην ιστοσελίδα: www.rememberthemothers.org.

Η Ina May παρουσίασε τη σημερινή κατάσταση στον χώρο της περιγεννητικής υγείας με το εξής ρητό:

«Όταν το μόνο εργαλείο που έχεις στα χέρια σου είναι ένα σφυρί,
κάθε τι αρχίζει να μοιάζει με καρφί».

Μίλησε για την αλλαγή στην οποία πέρασαν οι υπηρεσίες υγείας τις τελευταίες δεκαετίες, από 'σύστημα υπηρεσιών υγείας' ('health care system') σε 'βιομηχανία υπηρεσιών υγείας' ('health care industry') και τις φανερές συνέπειες αυτής της αλλαγής. Επίσης κατήγγειλε τη συνήθη διαφορετική αντιμετώπιση που έχουν παγκοσμίως οι μαιές σε σχέση

με τους μαιευτήρες (διαφορετικά μέτρα και σταθμά), όταν παρουσιάζονται προβλήματα στον τοκετό.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου αποτελείτο από πεντάλεπτες έως δεκάλεπτες ομιλίες των καλεσμένων εισηγητών πάνω σε συγκεκριμένα θέματα, και μετά συζήτηση με το κοινό.

Τα θέματα της **πρώτης μέρας** είχαν να κάνουν με το **παγκόσμιο πλαίσιο γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα και αυτά που αφορούν στην περιγεννητική υγεία**. Τα θέματα που συζητήθηκαν:

- Πάνελ 1: *Ternovszky εναντίον Ουγγαρίας: Το πλαίσιο και οι συνέπειες της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*
- Πάνελ 2: **Ασφάλεια, κίνδυνοι, κόστος και ωφέλειες: Ζυγίζοντας τις επιλογές στον τοκετό**
- Πάνελ 3: **Τα δικαιώματα του βρέφους: συμφέροντα του αγέννητου παιδιού και η δύναμη να υπερασπιστούμε αυτά τα δικαιώματα**
- Πάνελ 4: **Συνεργασία, ανταγωνισμός, χρήματα και μονοπώλιο: το νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τους γιατρούς, τις μαίες και τα νοσοκομεία στην εγκυμοσύνη και τη μαιευτική φροντίδα**

Μια και το Ολλανδικό σύστημα περιγεννητικής φροντίδας 1. είναι μοναδικό στον κόσμο (με ένα αρκετά υψηλό ποσοστό τοκετών στο σπίτι, και τη βασική μαιευτική φροντίδα να παρέχεται από μαίες, εκτός των παθολογικών περιπτώσεων και 2. βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σημείο αλλαγών ως προς τις επιλογές που παρουσιάζονται στις γυναίκες και τους επαγγελματίες περιγεννητικής υγείας και την εκπαίδευσή τους, κρίθηκε απαραίτητο να εξεταστεί ιδιαίτερος ως σύστημα. Ως εκ τούτου, η **δεύτερη μέρα** ασχολήθηκε με **θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στο Ολλανδικό σύστημα περιγεννητικής φροντίδας**.

- Πάνελ 5: **Περιγεννητική θνησιμότητα στην Ολλανδία: στοιχεία, μύθοι και πολιτική**
- Πάνελ 6: **Ιδιαίτερες περιπτώσεις: επιλογές τοκετού σε ιδιαίτερες περιπτώσεις στην Ολλανδία**
- Πάνελ 7: **Οικονομικές πιέσεις στο Ολλανδικό μαιευτικό σύστημα**
- Πάνελ 8: **Η Ternovszky στην Ολλανδία: Το μέλλον της επιλογής στο ολλανδικό μαιευτικό σύστημα**

Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν όλα σημαντικότερα και πολύπλοκα. Κάποια δημιούργησαν έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις, τόσο στους εισηγητές όσο και στο κοινό.

Υπήρχε έντονη συγκίνηση με την παρουσίαση της **Αμερικανίδας (με καταγωγή από τις Δυτικές Ινδίες) μαίας Jennie Joseph**, που μίλησε για την κλινική όπου φροντίζει γυναίκες χαμηλού εισοδήματος, (σε μεγάλο βαθμό εθελοντικά), συνήθως αφρικανές ή μετανάστριες που ζουν στην Αμερική, με 100% επιτυχία, ενώ ο ίδιος πληθυσμός κάτω από άλλες συνθήκες έχει μεγαλύτερα ποσοστά θνησιμότητας και νοσηρότητας για τη μητέρα και το βρέφος σε σχέση με γυναίκες-βρέφη από υψηλότερα κοινωνικά στρώματα. Συζητήθηκε η γενικότερη αντιμετώπιση 'πολιτών δεύτερης κατηγορίας' (γυναίκες αφρικανικής καταγωγής, πρόσφυγες, μετανάστριες, κτλ) σε όλο τον κόσμο, όσον αφορά τις μαιευτικές φροντίδες που τους παρέχονται, κάτι που επιφέρει σοβαρή αύξηση θνησιμότητας και νοσηρότητας σε αυτές τις ομάδες.

Επίσης στην παρουσίαση της **Αγγλίδας μαίας** Rebecca Reed, **ιδρύτριας του Albany Practice** [<http://www.aims.org.uk/Journal/Vol22No1/albanyModel.htm>] που πρόσφερε για πολλά χρόνια εξαιρετικές μαιευτικές υπηρεσίες σε υποβαθμισμένη περιοχή του Λονδίνου σε γυναίκες χαμηλού εισοδήματος. Το Albany Practice έκλεισε με κυβερνητική απόφαση, ενώ η εν λόγω μαία διώκεται νομικά. Πολλές πορείες διαμαρτυρίας έχουν πραγματοποιηθεί για την επαναλειτουργία της κλινικής, και για την άρση των κατηγοριών εναντίον της Rebecca Reed.

Άλλα ενδιαφέροντα σημεία:

➤ Η Elitsa Golab, **Βουλγαρικής καταγωγής δικηγόρος που ζει στην Αμερική και νομικός σύμβουλος του ICAN** (International Cesarean Awareness Network, www.ican-online.org) μίλησε για τη διαφορά μεταξύ της «συναίνεσης μετά από ενημέρωση» (informed consent), και της «επιλογής μετά από ενημέρωση» (informed choice). Αναρωτήθηκε **κατά πόσο υπάρχουν αληθινές επιλογές (τι παρουσιάζεται στις γυναίκες ως πραγματική, ρεαλιστική, αντικειμενική, εφαρμόσιμη και ασφαλής επιλογή)** και παρουσίασε δύο επίπεδα 'συναίνεσης': αυτό του γιατρού, και αυτό του ασθενούς. Σε όλες τις περιπτώσεις ο γιατρός έχει τον τελευταίο λόγο για το τι συμβαίνει στο σώμα του ασθενούς, κάτι που θεωρείται νομικά σαφής παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων. Από απόσπασμα δικαστικής απόφασης από σχετικό περιστατικό σε νοσοκομείο της Ν. Υόρκης: *«Κάθε ενήλικο ανθρώπινο ον με σώας τας φρένας έχει το δικαίωμα να αποφασίσει για το σώμα του. Ένας χειρουργός που εκτελεί χειρουργική επέμβαση χωρίς τη συναίνεση του ασθενούς διαπράττει παραβίαση και μπορεί να κατηγορηθεί για αυτή. Αυτό ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις εκτός από επείγουσες περιπτώσεις όπου ο ασθενής είναι αναισθητός και χρειάζεται να χειρουργηθεί πριν να δοθεί συναίνεση.»*

➤ Ο Peter Brocklehurst, **διευθυντής της Εθνικής Μονάδας Περιγεννητικής Επιδημιολογίας της Αγγλίας** (National Perinatal Epidemiology Unit, UK), παρουσίασε και ανέλυσε την πρόσφατη μελέτη πάνω στην ασφάλεια του τοκετού ανάλογα με το πού πραγματοποιείται, που διεξήχθη στην Αγγλία και τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν πρόσφατα ("The BirthPlace Study"). Στην έρευνα συμμετείχαν 80.000 γυναίκες, οι 65.000 'χαμηλού κινδύνου'. Μίλησε μεταξύ άλλων για τη σωστή ερμηνεία των στοιχείων (π.χ. αποτελέσματα από τοκετούς που πραγματοποιήθηκαν στο σπίτι έναντι τοκετών που προγραμματίστηκαν να πραγματοποιηθούν στο σπίτι αλλά κατέληξαν στο νοσοκομείο). *[ολόκληρη η έρευνα είναι διαθέσιμη προς μελέτη – επικοινωνήστε μαζί μου για να σας αποστείλω αντίγραφο].*

➤ Η Farah Diaz-Tello, Αμερικανίδα **δικηγόρος ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων**, συζήτησε το θέμα του **νομικού διαχωρισμού μητέρας-εμβρύου** – ο διαχωρισμός των δικαιωμάτων του εμβρύου από αυτών της μητέρας του είναι εις βάρος των συμφερόντων του εμβρύου. Στην περίπτωση που διαχωριστούν τα δικαιώματα, σε ποιο σημείο της εγκυμοσύνης χάνει η γυναίκα τα πλήρη δικαιώματά της;

Πάνω σε αυτό το θέμα προέκυψαν πολλές συζητήσεις:

- ✓ Η νομική θεώρηση της εγκύου ως ξεχωριστή οντότητα από το έμβρυο οδηγεί σε αντιμετώπισή της ως **πολίτη δεύτερης κατηγορίας**. Επίσης, σε καμία άλλη περίπτωση

δεν επιτρέπεται νομικά να γίνει οποιαδήποτε επέμβαση (όσο 'αθώα' και αν θεωρείται αυτή), στο σώμα ενός ατόμου, χωρίς την πλήρη συναίνεσή του, για να σώσει τη ζωή κάποιου άλλου ατόμου, όπως γίνεται σε κάποιες περιπτώσεις όπου το σώμα της μητέρας υφίσταται επεμβάσεις, συχνά χωρίς τη θέλησή της, με την πρόφαση ότι γίνονται για το καλό του μωρού της.

✓ **Δικαιώματα εμβρύου:** οι υπέρμαχοι της υπεράσπισης των δικαιωμάτων του εμβρύου έναντι αυτών της μητέρας είναι οι ίδιοι που εναντιώνονται στην άμβλωση και απειλούν γιατρούς και μητέρες που την υποστηρίζουν ή επιλέγουν.

✓ Εφόσον η μητέρα θα είναι εκείνη που θα χρειαστεί να ζήσει με τον τραυματισμό ή και θάνατο του μωρού της λόγω κάποιων μαιευτικών τακτικών ή επεμβάσεων, **ας είναι εκείνη που θα έχει τον τελευταίο λόγο για τις συνθήκες του τοκετού.**

✓ Συζητήθηκαν επίσης τακτικές που χρησιμοποιούνται συνήθως από γιατρούς για να οδηγήσουν ή εξαναγκάσουν τη γυναίκα να ακολουθήσει αυτό που τους προτείνουν – δέλεαρ, απειλές, εξαναγκασμός, συναισθηματικός εκβιασμός και οι έννοιες του **εκφοβισμού και της απειλής στη σχέση γιατρού-μέλλουσας μητέρας.**

✓ Ο Noam Zohar, **Ισραηλινός καθηγητής φιλοσοφίας και ηθικής** συζήτησε για διαφορετικά μέτρα και σταθμά σχετικά με την ελευθερία επιλογής. Επίσης επισήμανε το παράδοξο του υποτιθέμενου αυξημένου κινδύνου σε τοκετό στο σπίτι, σε μια κοινωνία όπου οι γονείς εκθέτουν σε καθημερινή βάση τα παιδιά τους σε πολύ μεγαλύτερους πιθανούς κινδύνους από ό,τι έχει αποδειχθεί ότι εμπεριέχει ο τοκετός στο σπίτι.

➤ Ο Michel Odent διαπίστωσε ενθουσιασμένος ότι, μετά από δεκαετίες επιστημονικών ερευνών, επιτέλους έχει αποδειχθεί ότι τα μωρά χρειάζονται τις μητέρες τους! Μίλησε για το πόσο σημαντικό είναι να μάθουμε να σκεφτόμαστε μακροπρόθεσμα όσον αφορά τα δικαιώματα του μωρού και τις συνθήκες του τοκετού, και την επίδραση που μπορεί να έχει στην κοινωνία μας η **συστηματική ουδετεροποίηση του μητρικού προστατευτικού επιθετικού ενστίκτου** (κάτι δηλαδή που έχουν όλα τα άλλα θηλαστικά, απαραίτητο για την επιβίωση του είδους τους – ποιος νοήμων άνθρωπος θα πλησιάσει ή θα πειράξει τα μωρά μιας αρκούδας!)

➤ Εξαιρετική η παρουσίαση της **γυναικολόγου-μαιευτήρα** Amali Lokugamage που ζει στην Αγγλία, πάνω στις έννοιες της '**αποδυνάμωσης-ενδυνάμωσης**' (το πρότυπο του πατερναλισμού έναντι του προτύπου της εσωτερικής σοφίας), την πραγματικότητα της ιατρικής εκπαίδευσης, και την πραγματικότητα των επιστημονικών και βασισμένων σε

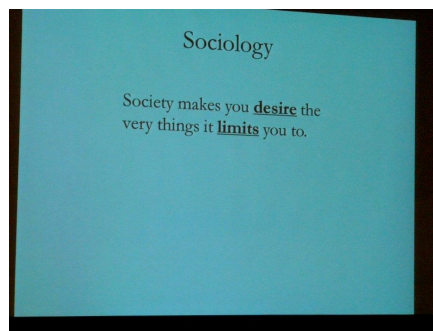
αποδεικτικά στοιχεία οδηγιών που είναι διαθέσιμες στην ιατρική κοινότητα. Η Amali έχει φτιάξει μια ομάδα στο facebook για γιατρούς που υποστηρίζουν τον φυσικό τοκετό "Doctors who support physiological birth".

➤ Μια επίσης εξαιρετική παρουσίαση από τον Raymond DeVries, **καθηγητή βιοηθικής, κοινωνικών επιστημών, μαιευτικής επιστήμης και ιατρικής κοινωνιολογίας**: Με χιούμορ και λέξεις-κλειδιά συζήτησε κοινωνιολογικά θέματα, όπως **την κατανόηση μιας βασικής λειτουργίας της κοινωνίας**, που αφορά τον τοκετό όπως και πολλές άλλες εκφάνσεις της κοινής ζωής, έχοντας ως άξονα της παρουσίασής του τη φράση:

«Η κοινωνία σε κάνει να **επιθυμείς** αυτά ακριβώς τα πράγματα στα οποία **σε περιορίζει**», με άλλα λόγια η ανάγκη του ανήκειν που είναι πολύ δυνατή στα περισσότερα μέλη της ανθρώπινης κοινωνίας μας μπορεί να μας οδηγήσει χωρίς πολλές αντιστάσεις και κριτική σκέψη να ακολουθήσουμε τις κοινές πρακτικές, μόνο και μόνο γιατί έτσι γίνεται από την πλειοψηφία. Πάνω σε αυτή τη λειτουργία της κοινωνίας βασίζονται οι δομές εξαναγκασμού και στα θέματα επιλογών στον τοκετό.

Άλλα θέματα που έθιξε ο Raymond DeVries ήταν η ιατρικοποίηση και η ηθική της, η εξισορρόπηση κινδύνων και ωφελειών σε περιγεννητικές πρακτικές (π.χ. τοκετός στο σπίτι), η σωστή ερμηνεία των ερευνών που διεξάγονται, οι ιστορίες που κρύβονται πίσω από κάθε σχόλιο και φόβο σε περιγεννητικά θέματα, και η προτροπή του να διατηρηθούν και να ξαναχτιστούν υποστηρικτικές δομές για ελεύθερη επιλογή στον τοκετό.

➤ Η Robbie Davis-Floyd, **ιατρική ανθρωπολόγος**, μίλησε για την ανάδειξη της μεταμοντέρνας μαιίας. Μέσα από μια ιστορική αναδρομή που ξεκίνησε από την προ-μοντέρνα μαιία (μέχρι τις αρχές του 1900), στη μοντέρνα μαιία (μαζί με την έλευση του καπιταλισμού, αλλαγές στην εκπαίδευση, τον ρουχισμό, την ανάπτυξη, την παραγωγή, τις υπηρεσίες υγείας, την ομογενοποίηση), και κατέληξε στην μετα-μοντέρνα μαιία (επαναπόκτηση ή διατήρηση της χαμένης γνώσης).

Επισήμανε τις προκλήσεις του καιρού μας:

- αύξηση της τεχνητής αναλγησίας στον τοκετό
- οι μαιίες προτιμούν να εργάζονται με σταθερά ωράρια (σε κλινικές, μαιευτήρια)
- κακή δημοσιότητα του κινήματος του φυσικού τοκετού

- τα ποσοστά των τοκετών στο σπίτι κατεβαίνουν

➤ Η Mariel Croon, Ολλανδέζα μαιά και δημοσιογράφος συζήτησε τον ρόλο των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων ως προς την εικόνα του τοκετού έτσι όπως περνάει στο κοινό.

➤ Συζητήθηκε επίσης το θέμα του αυξημένου ποσοστού **περιγεννητικής θνησιμότητας στην Ολλανδία**, κάτι που έκανε αρνητική αίσθηση σε όλη την Ευρώπη όταν δημοσιεύθηκε σχετική έρευνα. Στα τελευταία 10 χρόνια το ποσοστό αυτό έχει πέσει κατά πολύ και αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε επίπεδα παρόμοια με της υπόλοιπης Ευρώπης.

✓ Οι σχετικές συζητήσεις με το κοινό εστίασαν στα **αληθινά προβλήματα που κρύβονται πίσω από τα ποσοστά θνησιμότητας**: χαμηλό βιοτικό επίπεδο, κοινωνικά θέματα. Να γίνουν προσπάθειες για να βρεθούν και να λυθούν τα πραγματικά προβλήματα στην περιγεννητική φροντίδα, αντί να γίνεται εστίαση στην επικινδυνότητα του τοκετού στο σπίτι.

✓ Αναφέρθηκε έρευνα για την εμπειρία των γυναικών που μεταφέρθηκαν σε νοσοκομείο στη διάρκεια προγραμματισμένου τοκετού στο σπίτι.

✓ Ο κύριος στόχος θα πρέπει να είναι μια ικανοποιητική εμπειρία τοκετού για κάθε γυναίκα και μωρό, και όχι απλά ο τοκετός στο σπίτι.

➤ Η Monique Severjins, **Ολλανδέζα μητέρα**, μοιράστηκε την ιστορία της, κάτι που προκάλεσε πολλαπλές αντιδράσεις και συζητήσεις από το κοινό: μετά από μια τραυματική πρώτη εμπειρία τοκετού, όπου το σώμα της δεν 'απέδωσε' όπως θα έπρεπε, δεν είχε εμπιστοσύνη ότι θα 'λειτουργήσει σωστά' και **στον δεύτερο τοκετό ζήτησε να γεννήσει με ραντεβού καισαρικής**. Στην Ολλανδία **όταν δεν συντρέχει ιατρικός λόγος για καισαρική, ο γιατρός έχει το δικαίωμα να την αρνηθεί στη μητέρα που τη ζητάει, και να την παραπέμψει σε άλλου είδους θεραπεία**, για να αντιμετωπίσει τους φόβους της και τον πόνο (η γενική οδηγία προς τους γιατρούς είναι: οι παρεμβάσεις δικαιολογούνται μόνο όταν στηρίζονται σε πραγματικές ιατρικές ωφέλειες). Ακολούθησε συζήτηση για το αν η επιλογή της καισαρικής χωρίς ιατρική ένδειξη αποτελεί ένα από τα δικαιώματα της μητέρας, όπως και για οποιοδήποτε άλλο τρόπο τοκετού.

➤ Η Rebekka Visser, αποκαλούμενη από τον κύκλο της «**ριζοσπαστική μαιά**» ('radical midwife'), συζήτησε τα **πρωτόκολλα μεταξύ επαγγελματιών** (γιατρών, μαιών), που κάποιες φορές είναι **δεσμευτικά και μπορεί να σταθούν εμπόδιο στις επιθυμίες μιας μητέρας** και της μαιάς της να την ακολουθήσει (π.χ. πρωτόκολλα για τοκετό στο σπίτι μετά από καισαρική, ή ισχιακή προβολή, ή άλλες καταστάσεις που θεωρούνται 'ακατάλληλες' για τοκετό στο σπίτι). Κατέληξε με την ευχή για 'υπεύθυνη φροντίδα' από τις μαιές προς τις γυναίκες, τοκετό χωρίς παρεμβολές, εμπιστοσύνη στο ένστικτο της γυναίκας.

➤ Μια άλλη 'προκλητική' παρουσίαση ήταν αυτή της Gunilla Kleiverda, **Ολλανδέζας μαιευτήρα-γυναικολόγου**, διευθύντριας του «Board of Waves» ή «Το πλοίο των αμβλώσεων», που προσφέρει υπηρεσίες άμβλωσης σε διεθνή ύδατα, σε γυναίκες που τους απαγορεύεται από τη νομοθεσία να τις πραγματοποιήσουν στη χώρα τους. Συζητήσε το δικαίωμα της γυναίκας να αποφασίζει για την αναπαραγωγική της υγεία.

➤ Το συνέδριο τελείωσε με μικρότερες συζητήσεις 'στρογγυλής τραπέζης', όπου συζητήθηκαν συγκεκριμένα θέματα από ομάδες ανάλογα με την προτίμηση του κοινού. Θέματα που συζητήθηκαν και μια μικρή περίληψη των συμπερασμάτων:

✓ **Ολοκληρωμένη φροντίδα:** η γυναίκα να βρίσκεται στο κέντρο και γύρω της όλοι οι επαγγελματίες υγείας – εκείνη να έχει τον τελευταίο λόγο

✓ **Εκπαίδευση των μαιών στην Ολλανδία:** δράσεις για να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό σύστημα

✓ **Ομάδες καταναλωτών – ενημέρωση – εκπαίδευση:** η ανάγκη να ξεκινήσει από τις μικρές ηλικίες, από τα σχολεία. Χρήση ήδη υπάρχουσων πηγών για την επίλυση βαθιά ριζωμένων πεποιθήσεων στο υπάρχον σύστημα.

✓ **Ανθρώπινα δικαιώματα στις αναπτυσσόμενες χώρες:** αναπτύσσονται και εξελίσσονται σε 'εργοστάσια τοκετού'. Ιδανικά καλύτερα να ακολουθήσουν το ολλανδικό μοντέλο φροντίδας αντί του αμερικανικού.

✓ **Ακτιβιστικό έργο του AIMS:** ανησυχία για το αυξανόμενο 'κυνήγι' των μαιών. Συλλογή υπογραφών για άρση των κατηγοριών εναντίον μαιών (Αγγλία, Ιρλανδία). Μάϊες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες κατηγορούνται (Ουγγαρία, Λιθουανία, Τσεχία, κ.ά.)

➤ Τέλος, η Hermine ανακοίνωσε ότι θα **δημοσιευθούν τα πρακτικά του συνεδρίου σε τρεις τόμους**:

1. θα συμπεριλαμβάνει την **πρώτη μέρα εργασιών**, για την περιγεννητική κατάσταση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη γέννα διεθνώς,
2. θα συμπεριλαμβάνει τη **δεύτερη μέρα εργασιών**, για το ολλανδικό σύστημα περιγεννητικής φροντίδας,
3. θα συμπεριλαμβάνει **ιστορίες τοκετών** όπου οι μητέρες θεωρούν ότι παραβιάστηκαν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Σε αυτόν τον τρίτο τόμο μπορούν να συμβάλλουν μητέρες από όλο τον κόσμο.

Το Συνέδριο έληξε με μια όμορφη παράσταση αυτοσχεδιαστικού χορού (μια χορεύτρια) και ινδικής μουσικής (δύο μουσικοί).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το συνέδριο για τα Ανθρώπινα δικαιώματα στον τοκετό (βιογραφικά ομιλητών και συντελεστών, ανακοινώσεις, πηγές, κ.ά.), επισκεφτείτε:

<http://www.humanrightsinchildbirth.com/>

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να παρακολουθήσετε βιντεοσκοπημένο το συνέδριο μέσω του webinar. Για πληροφορίες επικοινωνήστε: conference@bynkershoek.eu